

Prædiken 1. søndag efter Påske

Joh 20, 19-31

Nogle af bedste kunstneriske fremstillinger af Jesu opstandelse er billeder af Thomas, der kommer og stikker sin finger i naglegabet på den opstandne Jesus. Én af de bedste fremstillinger er Caravaggios billede af Thomas fra 1601. Man ser Thomas og et par andre disciple stå tæt op ad Jesus. Thomas står som en ældre herre med rynker i panden, foroverbøjet. Tvivlen, den dybe skepsis står malet i ansigtet på Thomas. Jesus tager så roligt Thomas' hånd, og fører hans pegefinger lige inde i sårmerket. Så han kan mærke og se efter.

Thomas, disciplen, der spørger, om det kan passe – det med opstandelsen. Thomas - tvivleren, skeptikeren, der vil have syn for sagn: Er den opstandne Jesus den samme person, som han har levet sammen med før kors og død? Han havde haft tillid til Jesus, mens han levede sammen med ham, men nu er han kommet i tvivl, og først da han har set og mærket, tror han igen.

Tro – tvivl - tro. Sådan er med Thomas. Og om ham handler det denne søndag efter påske.

Vi har lige sunget Grundtvigs store påkesalme Påskeblomst, hvad vil du her. Her kommer også alle spørgsmålene til påskens opstandelse frem. De får frit løb. Påskeblomst, symbolet på Jesu opstandelse, er det sandt, hvad den fortæller, at liv er stærkere end døden? Er præstens prædiken ikke bare ualvorlig, når han står her og prædiker opstandelsesbudskabet? Kan de døde bryde graven? Stod Jesus virkelig op, som der bliver fortalt. Og kan det passe i dag, at det er virkelighed for os? Salmen er en Thomas-salme.

Forleden i konfirmandtimen gennemgik vi påskens drama fra a-z, fra palmesøndag til påskedag. Jeg havde læst i avisen, at danskerne ikke vidste en pind om påske. Det var kommet frem, at påske ikke handlede om andet det med lammet og ægget. Alt sammen noget der fortæller om naturens mysterium lige nu. At liv bryder frem efter en lang vinter. Påske er nyt liv, påskelam og kyllinger.

Men, men, der er jo noget mere...Og konfirmanderne vidste mere end det lam og kyllinger. Og det beroligede præsten. Det bemærkelsesværdige ved konfirmandernes udsagn

om påsken var, at de så på påsken, ikke fra hovedpersonen, altså Jesus' sted og situation, men fra alle bipersonernes sted og vinkele:

- fra Peter, der fornægtede tre gange, og hanen galede,
- fra Barabbas, skurken, der blev løsladt på bekostning af Jesus,
- fra Judas, forræderen, der får 30 sølvpenge kyssede sig til forræderi,
- fra Pilatus, der ikke kan se noget forkert i Jesus, men som er bange og dømmes, og går til håndvasken bagefter for at vaske hænder,
- og så endelig fra Thomas, der tvivlede.

Ret kendetegnende! Det er bipersonerne, konfirmanderne kan huske. Måske er det kendetegnende for os alle, at vi ser på Jesus-historien ud fra de andre. Vi identificerer os ikke straks med Jesus, men med dem, der følger ham. Og det er ikke just de mest sikre eller selvsikre i forholdet til Jesus. Her er både tvivlere, skeptikere, søgende, spørgende.

Midt i konfirmandtiden var der én, der sagde: Hvorfor er religion ofte forbundet med fundamentalisme, hvor nogen har og tror på fundamentet, og andre dømmes uden for? Hvorfor ender religion ofte i fanatisme, hvor man ser eenøjlet på alting? Hvorfor kommer religion ofte til at dele verden op i sort-hvid og enten-eller?

Nu hørte konfirmandens spørgsmål ikke med til dagordenen den dag, hvor det jo handlede om påske. Men jeg har bagefter tænkt, at det var et godt stillet spørgsmål

den dag. Og til i dag, hvor vi netop hører om Thomas, han der ikke er fundamentalist, eller fanatiker eller sætter verden op i sort-hvid-kategorier.

Thomas. Tvivleren og skeptikeren. Ham er der ofte blevet set ned på i kirken. Han er blevet brugt som et eksempel på vantroen, den usikre tro, den som ikke stolede rigtigt og korrekt på sandheden. Thomas har den lavere tro, har man sagt; og det er sagt fra de sikres side med en overbærenhed og tolerance, og med den tilføjelse: forhåbentlig kommer han på bedre tanker, kommer til urokkelig tro en dag.

Men lad os lige se på, hvem Thomas er og hvad hans tro er.

Thomas blev også kaldet 'Didymos', det betyder tvilling. Han er tvilling til Jesus. Og som en tvillingebror følger han Jesus. Hele vejen. Han er både lydhør og trofast. Men ikke lydig og blind. Han vil selv erfare med sin egen krop, med sine egne hænder, at den bror, han har fulgt til døden, stolet på og sat sin lid til, om den bror står til troende. Thomas vil have syn for sagn. Han vil have at mærke, at han fortsat kan have tillid til, at den kærlighed, det venskab, den sandhed, som han havde mødt i Jesus før døden, også er den kærlighed, det venskab, den sandhed efter opstandelsen. Thomas vil ikke mødes af et monster, et gespenst, et spøgelse. Af en fustast. Thomas vil ikke bare have en tro, der kan udsiges i nogle meninger og holdninger. Han vil ikke spekulative udredninger og metafysiske spekulationer. Han vil ikke have ikke tro på åndernes magt, hvis ånden ikke kan mærkes på egen krop og sjæl.

Og Jesus giver ham ret. Jesus vender hans vantro, hans skepsis, hans tvivl. Ræk du din hånd frem og mærk mig, for sådan som du kan mærke mig, sådan skal du herefter mærke verden som et blødende sår. Jesus siger til Thomas: Vær ikke vantro, men tro. Det vil sige. Du er på rette vej. Sådan som du mærkede min ånd på din krop og sjæl før min død, sådan skal du også mærke den herefter. Sådan som du oplevede og erfarede før min død, at mit budskab om kærlighed er i denne verden, sådan skal du også herefter opleve og erfare, at den kærlighed gælder denne verden.

Thomas fik ret. Han er på rette vej. Hans tvivl, hans skepsis, hans spørgen afvises ikke af Jesus. Tværtimod, Jesus giver ham ret – den opstandne Kristus vil mærkes og ses og føles.

Hvad sker der, når vi ikke kan se os selv i Thomas? Hvis vi ser nedladende på ham og ser hans tro som en mindreværdig og usikker tro? Ja, så siger vi samtidig, at tro ikke har med vores krop at gøre. At tro er et åndeligt fænomen, som ikke er forbundet med vores legemlighed og krop. Med vores konkrete daglige liv. Ånd kan ikke skilles fra krop. Det hedder: ræk mig, giv mig, byd mig, modtag, kom med. Det er udsagn, som kun giver mening, hvor der er nærhed og afstand mellem kroppe. Og det er her, vi mærker den andens åndelige nærvær.

Er ånd ikke knyttet til kroppen, til det sted hvor vi er, til det rum, vi er i, så lurder den åndelige og religiøse skråsikkerhed lige om hjørnet, der fører til fanatisme og sort-hvid-

Redaktion

Sognepræst
Margrethe Dahlerup Koch
Høbrovej 3
6980 Tim
mdk@km.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

tænkning, for nu at komme tilbage konfirmandens opgør med enten-eller-tænkning. Fanatismen og fundamentalismen opstår der, hvor religion ikke tager den andens krop alvorligt. Hvor man mener, at religion er den rette mening eller korrekte holdning. Hvor religion er åndelige spekulationer og doktriner, som skal overholdes, koste hvad det vil. Vi har de seneste år oplevet inden for flere religioner, at fundamentalisme og fanatisme breder sig. At skråsikkerhed og selvsikkerhed gør, at man i den hellige Guds navn kan, ikke kun banke sine egne oven i hovedet, men også slå de andre ihjel, hvis de ikke passer ind i ens kram. Fanatisme og fundamentalisme tager ikke hensyn til menneskets krop. Den er ren bevidsthed, ren ånd.

Påskens opstandelsesbudskab? Det er den opstandne Jesus, der vender tilbage som krop og kød. Thomas får lov til at stikke sine hænder i en såret krop. Han møder ikke et gespenst, et spøgelse, et åndeligt uhyre, som man ikke kender eller kan mærke eller føle. Kristendom er krop med ånd eller ånd, der går i krop.

Kristen ånd uden krop er farlig. Den bliver dæmonisk. Den stiger til hovedet og bliver uden hjertelighed, bliver til ophøjet bevidsthed uden sans for det ubevidste liv, bliver til spekulation uden sans for det praktiske og konkrete liv. Bliver til religiøs korrekthed og kristen skråsikkerhed uden sans for tvivlen og spørgsmålet.

Gudstjenesten i dag er en Thomasgudstjeneste. Man får lov til at mærke og

føle. Vi holder ikke gudstjeneste for blot være åndelige uden krop. Nej, at være til gudstjeneste er at være ånd med krop. Her sidder vi skulder ved skulder på den samme bænk. Her åbner vi munden og synger den samme salme. Her hældes vand over to børns hoveder. Her rækkes et stykke brød og lidt vin. Her lyses velsignelsen.

Og den, der har mærket og oplevet ånden i kroppen, han og hun er på rette vej.

Amen

Jørgen Demant

Kgs. Lyngby

Salmer:

228 - 227 - 249 - 227